

856 ELEKTRONSKA LOKACIJA I PRISTUP

Polje sadrži podatke o lokaciji na kojoj se nalazi elektronska jedinica, odnosno o lokaciji s koje joj se može pristupiti. Sadrži i podatke koji omogućuju pristup jedinici; način pristupa određen je vrednošću prvog indikatora. Drugi indikator opisuje odnos između elektronske jedinice i bibliografske jedinice koja je opisana u zapisu. Podaci u ovom polju dovoljni su za: elektronski prenos datoteke, narudžbinu za elektronski časopis ili prijavljivanje na elektronski izvor. U nekim slučajevima zabeleženi su samo podaci koji korisniku omogućuju pristup tabeli lokacija na udaljenom hostu, koja sadrži i druge podatke, neophodne za pristup jedinici.

Pre uvođenja polja 856, za unos podataka o jedinstvenoj lokaciji izvora korišćeno je polje 337 – *Napomena o sistemskim zahtevima*. Uvođenjem polja 856 ta se napomena generiše iz potpolja 856u – *Jedinstvena lokacija izvora (URL)*.

Potpolja & ponovljivost

POLJE/POTPOLJE		PONOVLJIVOST
856	Elektronska lokacija i pristup	r
a	<i>Naziv hosta</i>	r
b	<i>Broj za pristup</i>	r
c	<i>Podaci o kompresiji</i>	r
d	<i>Put</i>	r
f	<i>Elektronski naziv</i>	r
g	<i>Jedinstveni naziv izvora (URN)</i>	r
h	<i>Izvođač zahteva (korisničko ime)</i>	nr
i	<i>Komanda</i>	r
j	<i>Brzina prenosa u bitovima u sekundi (BPS)</i>	nr
k	<i>Lozinka</i>	nr
l	<i>Prijavljivanje</i>	nr
m	<i>Pomoć prilikom pristupa</i>	r
n	<i>Naziv lokacije hosta iz potpolja a</i>	nr
o	<i>Operacioni sistem</i>	nr
p	<i>Vrata (port)</i>	nr
q	<i>Vrsta datoteke</i>	nr
r	<i>Podešavanja</i>	nr
s	<i>Veličina datoteke</i>	r
t	<i>Emulacija terminala</i>	r
u	<i>Jedinstvena lokacija izvora (URL)</i>	nr
v	<i>Časovi u kojima je moguć pristup</i>	r
w	<i>Kontrolni broj zapisa</i>	r
x	<i>Interna napomena</i>	r
y	<i>Način pristupa</i>	nr
z	<i>Javna napomena</i>	r
3	<i>Navođenje građe</i>	r

Indikatori

INDIKATOR	VREDNOST	ZNAČENJE
1		<i>Način pristupa</i>
	□	<i>Nema podatka</i>
	0	<i>E-pošta</i>
	1	<i>FTP</i>
	2	<i>Prijavljivanje sa udaljenog mesta (telnet)</i>
	3	<i>Linija na poziv</i>
	4	<i>HTTP</i>
	7	<i>Način, naveden u potpolju y</i>
2		<i>Odnos</i>
	0	<i>Elektronski izvor</i>
	1	<i>Elektronska verzija</i>
	2	<i>Srodni elektronski izvor</i>
	8	<i>Uvodna fraza nije generisana</i>

Prvi indikator opisuje način pristupa elektronskom izvoru.

Vrednost 0 prvog indikatora označava da je elektronskom izvoru moguće pristupiti preko elektronske pošte. Istu vrednost prvog indikatora možemo da upotrebimo i onda kada je e-poštom, pomoću posebne programske opreme, moguće naručiti časopis u elektronskom obliku.

Kada prvi indikator ima vrednost 1, u odgovarajuća potpolja možemo da upišemo podatke, potrebne za prenos elektronskog izvora, a kada ima vrednost 2 i 3 podatke o tome kako se na taj izvor priključujemo.

Vrednost 7 prvog indikatora koristimo prilikom drugačijeg načina pristupa (navodimo ga u potpolju y) elektronskom izvoru.

Drugi indikator opisuje odnos između elektronskog izvora na lokaciji navedenoj u polju 856 i bibliografske jedinice opisane u zapisu.

Vrednost 0 drugog indikatora koristimo u slučaju kada je u polju 856 navedena elektronska lokacija jedinice koju opisuje zapis. U tom slučaju, jedinica, koja je predmet bibliografskog zapisa, predstavlja elektronski izvor (vidi primere). Ispis napomene generiše se uvodnom frazom "Način pristupa (URL):", odnosno "Način pristupa (URN):".

Vrednost 1 drugog indikatora koristimo u slučaju kada je u polju 856 navedena lokacija elektronske verzije jedinice opisane u zapisu (npr. kada za izvor u štampanom obliku postoji elektronska verzija). U polje 856 unosimo podatke o pristupu elektronskoj verziji (vidi primere 35, 36). Ispis napomene generiše se uvodnom frazom "Dostupno i na:".

Vrednost 2 drugog indikatora koristimo kada je u polju 856 navedena lokacija elektronskog izvora koji je srodan jedinici opisanoj u zapisu. Podatke o pristupu srodnom elektronskom izvoru unosimo u polje 856 (vidi primer 38). Ispis napomene generiše se uvodnom frazom "Srodni elektronski izvor:".

Vrednost 8 drugog indikatora koristimo u slučaju kada ne želimo ispis napomene iz polja 856.

OPIS POTPOLJA

856a Naziv hosta

Potpolje sadrži adresu hosta i ponovljivo je, ako za isti host imamo više adresa.

856b Broj za pristup

Može da bude numerička adresa IP, ako je jedinica na Internetu (vidi primere: 3, 4, 22), ili telefonski broj, ako je na raspolaganju pristup posredstvom linije na poziv (vidi primere 10, 17). Ti podaci često mogu da se menjaju, a mogu da se generišu automatski. Telefonski broj upisujemo u obliku [kod države]-[kod mrežne grupe]-[telefonski broj], npr. 49-69-15251140 (broj u Frankfurtu na Majni u Nemačkoj), 1-202-7076237 (broj u Vašingtonu, D.C., u SAD-u). Mogući interni broj upisujemo posle telefonskog broja, a između njih je "x", npr. 1-703-3589800x515 (telefonski broj sa internim brojem).

856c Podaci o kompresiji

Potpolje koristimo kada nam je potrebna posebna programska oprema za dekompresiju podataka (vidi primere: 1, 26, 32).

856d Put

Vidi primere.

856f Elektronski naziv

Unosimo naziv datoteke, u obliku u kojem se nalazi na direktorijumu/poddirektorijumu navedenom u potpolju d, na hostu navedenom u potpolju a. Potpolje f možemo ponoviti, ako je datoteka, koja predstavlja celinu, podeljena na delove pohranjene pod različitim nazivima (vidi primer 8). Razdvojeni delovi, dakle, čine jednu bibliografsku jedinicu. U svim ostalim slučajevima, za datoteku s više naziva ponavljamo polje 856 sa odgovarajućim nazivom datoteke u potpolju f. Naziv datoteke može da sadrži znake za nadomešćivanje (npr. "*" ili "?"), s napomenom u potpolju z, kojom se pojašnjava način imenovanja datoteka. Kod nekih sistema moramo da vodimo računa i o tome da li naziv datoteke pišemo velikim ili malim slovima.

Potpolje može da sadrži i naziv elektronske publikacije ili konferencije (vidi primer 19).

856g Jedinstveni naziv izvora (URN)

Unosimo URN (Uniform Resource Name), koji obezbeđuje globalni jedinstveni naziv, nezavisno od lokacije.

856h Izvođač zahteva (korisničko ime)

Unosimo korisničko ime ili izvođača zahteva (vidi primer 16), odnosno podatke koji se nalaze ispred znaka "@" u adresi hosta.

856i Komanda

Unosimo komandu koja je potrebna da udaljeni host obradi zahtev (vidi primer 16).

856j Brzina prenosa u bitovima u sekundi (BPS)

Unosimo najmanji i najveći broj bitova u sekundi prilikom prenosa podataka posle uspostavljanja veze s hostom. Podatak upisujemo u obliku: [najmanje BPS]-[najviše BPS] (vidi primere 10, 17). Ako je na raspolaganju samo podatak o najmanjem broju BPS, upisujemo [najmanje BPS]-. Ako imamo samo podatak o najvećem broju BPS, upisujemo -[najviše BPS].

856k Lozinka

Upisujemo javne lozinke za opštu upotrebu, a ne tajne lozinke (vidi primer 18).

856l Prijavljivanje

Upisujemo izraze za prijavljivanje koji su u opštoj upotrebi i ujedno su javni (vidi primere: 12, 30, 32).

856m Pomoć prilikom pristupa

Navodimo adresu, ili osobu za kontakt, za pomoć prilikom pristupa (primere: 3, 4, 9).

856n Naziv lokacije hosta iz potpolja a

Vidi primere: 3, 7, 10, 13, 14, 15, 17.

856o Operacioni sistem

Možemo navesti operacioni sistem koji koristi host iz potpolja a (vidi primere: 10, 13, 17).

856p Vrata (port)

Unosimo deo adrese kojim se identifikuje proces ili servis na hostu (vidi primer 14).

856q Vrsta datoteke

Potpolje sadrži podatak o vrsti datoteke, odnosno predstavljanju podataka (npr. tekst/HTML, ASCII, postscript, program – exe ili JPEG). Informacija je namenjena krajnjim korisnicima da bi mogli da ustanove mogućnosti upotrebe, odnosno čitanja datoteka (npr. neka mašinska ili programska oprema potrebna je za prikaz datoteke). Vrsta datoteke određuje i način prenosa datoteke, odnosno način prenosa podataka kroz mrežu. Tekstualne datoteke obično se prenose kao znaci u okviru skupa znakova ASCII (tj. osnovna latinica, brojevi od 0 do 9, neki posebni znaci i veći broj separatora). Za tekstualne datoteke sa znacima izvan skupa znakova ASCII, ili netekstualne podatke (npr. računarski programi, slike), treba upotrebiti drugi način prenosa, obično binarni način (vidi primer 11). Vrstu datoteke možemo da potražimo u nekim od pregleda, npr. u Internet Media Types (MIME types) (vidi primer 25).

856r Podešavanja

Unosimo parametre koji se koriste za prenos podataka. To su:

- broj bitova po znaku,
- broj stop bitova,
- paritet (način proveravanja tačnosti paritetnih podataka).

Sintaksa tih elemenata je: [paritet]-[broj bitova po znaku]-[broj stop bitova] (vidi primere 10, 17). Ako je dat samo paritet, navodimo samo to, bez crtica, npr. [paritet]. Ako je dat još jedan od ostala dva elementa, za element koji nedostaje na odgovarajućem mestu upisujemo crticu, npr. [paritet]-[broj stop bitova] ili [paritet]-[broj bitova po znaku]-. Vrednosti za paritet su: O (neparni), E (parni), N (nema), S (razmak) i M (oznaka).

856s Veličina datoteke

Unosimo veličinu datoteke čiji je naziv naveden u potpolju f. Veličina je obično izražena u bajtovima. Potpolje ponavljamo, ako se ponovi potpolje za naziv datoteke. U tom slučaju, potpolje s neposredno sledi posle potpolja f na koje se odnosi (vidi primer 8).

856t Emulacija terminala

Vidi primere: 4, 7, 10.

856u Jednoznačna lokacija izvora (URL)

Unosimo URL (Uniform Resource Locator), koji sadrži podatke o elektronskom pristupu u standardnoj sintaksi. Sa adresom URL možemo da potražimo elektronsku jedinicu, pri čemu koristimo jedan od internet protokola.

Polje 856 je strukturirano tako da URL može da se kreira kombinovanjem podataka iz drugih

potpolja 856. U sistemu COBISS, potpolje u koristimo za generisanje napomene o načinu pristupa prema ISBD opisu, te ga stoga unosimo uvek kada nam je potrebna ta napomena.

856v Časovi u kojima je moguć pristup

Časovi, u kojima je moguć pristup elektronskom izvoru na lokaciji, navode se u ovom polju (vidi primere 3, 4).

856w Kontrolni broj zapisa

Unosimo kontrolni broj zapisa.

856x Interna napomena

U potpolje možemo da unesemo informacije koje su potrebne katalogizatorima, ali nisu prikladne za korisnike biblioteka (vidi primer 1).

856y Način pristupa

Unosimo način pristupa kada je vrednost prvog indikatora 7. Potpolje može da sadrži način pristupa koji nije nijedan od tri glavna protokola TCP/IP, navedena u prvom indikatoru. Podaci u ovom potpolju odgovaraju shemama, navedenim u publikaciji *Uniform Resource Locators (URL) (RFC 1738)*, koju je priredila Uniform Resource Identifiers Working Group u okviru IETF. The Internet Assigned Numbers Authority (IANA) održava popis shema URL i definiše sintaksu i upotrebu novih shema.

856z Javna napomena

U potpolje možemo da upišemo napomene u obliku prikladnom za ispis za korisnike biblioteka (vidi primere 10, 27). U potpolje unosimo i napomenu o prestanku funkcionisanja URL adrese, zajedno s datumom unosa napomene u obliku "El. izvor na adresi http://... više nije dostupan (datum unosa napomene)" (vidi primer 41).

8563 Navođenje grade

Upisujemo detaljnije informacije o tome, na koji se deo ili aspekt jedinice odnose podaci u polju 856 (vidi primere: 28, 38, 39, 40).

NAPOMENE O SADRŽAJU POLJA

Polje je ponovljivo kada ima više različitih podataka o naslovu (potpolja a, b, d) i kada postoji više mogućnosti za pristup (vidi primer 2). Pojedine biblioteke mogu da imaju različite URL adrese za isti elektronski izvor. Zbog toga, u uzajamnoj bazi podataka postojeća polja 856, koja su kreirale druge biblioteke, ne menjamo, ali po potrebi podatke dodajemo u novo polje 856. Polje je takođe ponovljivo kada postoji više naziva datoteke (potpolje f), osim u slučaju kada je zaključena jedinica podeljena u više delova za online pohranjivanje ili pretraživanje.

Iz polja 856 generiše se napomena o načinu pristupa. Zbog toga je polje obavezno kada radimo opis za posredno dostupne datoteke. Ispisuju se potpolja g, u, i z, i to sa uvodnom frazom čiji sadržaj zavisi od prisustva potpolja g i u, te vrednosti drugog indikatora.

U zapisima za serijske publikacije u elektronskom obliku, polje 856 mora da se odnosi na celokupni naslov, a ne na pojedinačne brojeve. U to polje ne upisujemo podatke kao što su veličina datoteka za pojedinačne brojeve itd.

Pre uvođenja polja 856, za unos podataka o jedinstvenoj lokaciji izvora korišćeno je polje 337 – *Napomena o sistemskim zahtevima*.

PRIMERI

1.

856	10	awuarchive.wustl.edu cdecompress with PKUNZIP.exe d/mirrors2/win3/games fatmoids.zip xcannot verify because of transfer difficulty
-----	----	---

2.

856	10	uftp://path.net/pub/docs/urn2urc.ps
856	40	uhttp://lcweb.loc.gov/catdir/semidigdocs/seminar.html

3.

856	20	apac.carl.org b192.54.81.128 mCARL Situation Room mhelp@CARL.org nCARL Systems Inc., Denver, CO v24 hours
-----	----	--

4.

856	30	alocis.loc.gov b140.147.254.3 mlconline@loc.gov t3270 tline mode (e.g., vt100) vM-F 6:00 a.m. -21:30 p.m. USA EST, Sat. 8.30-17:00 USA EST, Sun. 13:00-17:00 USA EST
-----	----	---

5.

856	40	uhttp://lcweb.loc.gov/catdir/toc/93-3471.html
-----	----	--

6.

856	40	uhttp://www.gpntb.ru/win/inter-events/crimea94/report/prog_01r.html s14519 v24
-----	----	---

7.

856	20	amaine.maine.edu nUniversity of Maine t3270
-----	----	--

8.

856	10	awuarchive.wustl.edu dmirrors/info-mac/util fcolor-system-icons.hqx s16874 bytes
856	00	akeptvm.bitnet facadlist file1 s34.989 bytes facadlist file2 s32.876 bytes facadlist file3 s23.987 bytes

9.

856 20 agopac.berkeley.edu mRoy Tennant

10.

856 30 b1-202-7072316 j2400-9600 nLibrary of Congress, Washington, DC oUNIX
rE-7-1 tv100 zRequires logon and password

11.

856 10 aarchive.cis.ohio-state.edu dpub/comp.sources.Unix/volume 10 fcomobj.lisp.10.Z
qbinary

12.

856 10 aunmvm.bitnet lanonymous

13.

856 10 aseq1.loc.gov d/pub/soviet.archive ffk1famine.bkg nLibrary of Congress,
Washington, D.C. oUNIX

14.

856 20 amadlab.sprl.umich.edu nUniversity of Michigan Weather Underground p3000

15.

856 20 apucc.princeton.edu nPrinceton University, Princeton, N.J.

16.

856 00 auccvma.bitnet fir-L hListserv isubscribe

17.

856 00 b1-202-7072316 j2400-9600 nLibrary of Congress, Washington, DC oUNIX
rE-7-1

18.

856 10 aharvarda.harvard.edu kguest

19.

856 00 auicvm.bitnet fAN2

20.

856 10 awuarchive.wustl.edu dmirrors/info-mac/util fcolor-system-icons.hqx

21.

856 40 awww.gpntb.ru b193.233.14.7 dwin/dewey fMoscow.Russia.GPNTB, Mikhail
Goncharov oWINDOWS-NT s2048 bytes qtext/WINI-1251 v24

22.

856 20 aanthrax.micro.umn.edu b128.101.95.23
(Naziv hosta i numerička adresa IP)

23.

856 30 b1-202-7072316 j2400-9600 nLibrary of Congress, Washington, DC oUNIX
rE-7-1 tv100 zRequires logon and password
(Telefonski broj sa odgovarajućim parametrima za emulaciju terminala.)

24.

856 10 awuarchive.wustl.edu d/aii/admin/CAT.games fmac-qubic.22.hqx

25.

856 40 uhttp://www.cdc.gov/ncidod/EID/eid.htm qtext/html

26.

856	40	u http://www.nlc-bnc.ca/ifla/VI/3/p1996-1/concise.pdf u http://ifla.inist.fr/VI/3/p1996-1/concise.pdf c Requires Adobe Acrobat Reader
-----	----	---

27.

200	0□	a Bulletin d'informations de l'Association des bibliothécaires français
856	40	u http://www.abf.asso.fr/bulletin.htm z Sommaire des numéros disponible en ligne

28.

856	42	u http://www.bl.uk/services/bsds/nbs/interface/wface01.html 3 Interface (Web Version)
-----	----	---

29. * COBISS.SI-ID=64219392

001	□□	a c b l c s d 0
011	□□	e 1408-0990
200	1□	a Ljubljanske novice b Elektronski vir
856	40	u http://www.ljnovice.com/

30. *

856	20	u telnet://izumw.izum.si l cobiss
-----	----	---

31. *

856	00	u mailto:listserv@infoserv.nlc-bnc.ca
-----	----	--

32. *

856	10	u ftp://izumc.izum.si/opac20_1.zip c dekomprimiraj z WINZIP32.exe l anonymous
-----	----	--

33. *

200	0□	a ≠The ≠king and his castle b Elektronski vir e ≠a ≠few remarks on drawings of architectural elements on a medieval map f Nataša Golob
856	40	u http://www.let.ruu.nl/CIHA/posters/139.htm

34. * COBISS.SI-ID=79551232

001	□□	a n b l c s d 0
011	□□	e 1408-8134
200	1□	a COBISS obvestila b Elektronski vir
856	40	u http://home.izum.si/cobiss/cobiss_obvestila/ (Zapis za serijsku publikacijo u elektronskom obliku.)

35. * COBISS.SI-ID=59171072

001	□□	a c b a c s d 1
011	□□	e 1318-8585
200	1□	a COBISS obvestila
856	41	u http://home.izum.si/cobiss/cobiss_obvestila/ (Zapis za serijsku publikacijo u štampanom obliku.)

36. * COBISS.SI-ID=360725

001	□□	a n b a c a d 2
011	□□	a 1318-8585
200	0□	a Avtomatski telefonski odzivnik - kakovostna dopolnitev izposoje v Centralni tehniški knjižnici f Smilja Pejanovič
215	□□	i ≠Let. ≠4 h ≠zv. ≠3 k 1999 a str. 33-37 e ilustr.
856	41	u http://home.izum.si/cobiss/cobiss_obvestila/1999_3/html/clanek_03.html (Članak, objavljen u serijskoj publikaciji, koja izlazi istovremeno u štampanom i elektronskom obliku. Članak je vezan za zapis za štampano izdanje, a u polje 856 unet je URL članka u elektronskoj serijskoj publikaciji.)

37. * COBISS.SI-ID=555441

001	□□	an bl ca d2
011	□□	a1580-3538
200	0□	aV vodi se dojenček navaja na samostojno gibanje bElektronski vir fDorica Šajber-Pincolič
215	□□	i≠Let. ≠1 h≠št. ≠8 k18. avgust 1999 cIlustr.
856	40	uhttp://www.sportosplet.net/8/8_plav.html <i>(Članak, vezan za serijsku publikaciju, koja izlazi samo u elektronskom obliku.)</i>

38. *

001	□□	an ba cs d0
011	□□	e0352-4833
200	1□	aMoj mikro
856	42	uhttp://www.mojmikro.delo-revije.si/ 3kazala ter vsebina tekoče številke <i>(Zapis za štampanu serijsku publikaciju. Na web stranama su sadržaji starih brojeva serijske publikacije i kratak sadržaj tekućeg broja.)</i>

39. *

001	□□	an ba cm d0
200	0□	aHow the mind works fSteven Pinker
856	42	uhttp://www.amazon.com/exec/obidos/tg/detail/-/0393318486/qid=1064232588/sr=1-3/ref=sr_1_3/102-9167010-3008110?v=glance&s=books 3uredniške ocene in ocene bralcev <i>(Zapis za štampanu monografsku publikaciju. Na web stranama elektronske knjižare Amazon, uz osnovne podatke o publikaciji, date su i ocene urednika i čitalaca.)</i>

40. *

001	□□	an ba cm d0
200	1□	aInternet in pravo fBoštjan Makarovič ... [et al.]
856	42	uhttp://www.pasadena.si/knjigarna/kazalo.asp?id=18210 3kazalo <i>(Zapis za štampanu monografsku publikaciju. Na web stranama izdavača Pasadena, uz osnovne podatke o publikaciji, ispisan je i sadržaj.)</i>

41. *

001	□□	an bl ca d2 t1.19
200	0□	aBranje med vrsticama bElektronski vir fMilena Mileva Blažić
856	40	zEl. vir na naslovu http://www.mladinska.com/za_starse/branje_med_vrsticama ni več dostopen (17. 2. 2011) <i>(Zapis za članak u elektronskom obliku. Napomenu o prestanku funkcionisanja URL adrese navodimo u potpolju 856z. U to potpolje upisujemo i datum unosa napomene, jer datum prestanka funkcionisanja URL adrese obično nije poznat.)</i>